

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitamut

Maniitsoq 19. februar 2010

Tusarniaanermut oqaatigiumasat.

Takorluukkat: Assartuussineq "akikitsaq" tusarluarnarpoq, kisianni anguniakkanut allassimasut tikikkutsigu takuvarput, assartuussineq **imminut akilersinnaasariaqartoq**. Quppernernerlu tullit-tuni allassimapput akit qaffasissorujussuusut, nunatta qanoq innera nassuiaatigeriarlugu, quppernerillu sisamaat tikikkaanni eqqumiiginarsinnaasumik allassimasoqarpoq akit **qaffasissorujussuu-juaannassasut**.

Taamaattumik assartuineq "akikitsumik" ingerlataq **tapersersornaqisorli** ingasaassinerulaarnerunarpoq anguniaraannilu unammilligassatsialaavoq.

Innutaasut illoqarfinnut agguataarsimanerat takugaanni, skema malillugu nunaqarfinmiut katillutik suli nunatta illoqarfiini "inuttunersap" tullerigigai malugisariaqarpoq, aatsaat 1990-mi "anginer-taajunnaarsimallutik". ima paasillugu, aamma taakku kiffartuussinermik pitsaasumik misigisaqatariaqartut. Skema-mik ilanngunneqarsimasumik nassuiaaneq pissutigisimanerlugu Qaqortoq aamma Narsaq illoqarfittut siuariartortussanut ilanngunneqarsimanngimmata eqqumiippoq. Qularutissaanngilaq Ilimmaasami aatsitassanik tunisassiorneq aallartippat illoqarfiit taakku siuariartortussat sallerpaat akornanniilissammata.

Nunanut allanit nunatsinnut isaariaq: Kangerlussuaq aamma Narsarsuaq sorsunnersuup nalaani pilersinneqarsimagaluartut nalaatsornerinnarmik inissinneqarsimanngitsut maluginiartariaqarpoq, maannamummi Kangerlussuaq taarseruminaatsutut inissisimammat. Nunap qeqqaniippoq inissisimaffillu silamik akuttusoqarpoq aannarmik akornuserneqartarpoq. Taamaattoq Isumalioqatigiissitap misissueqqissaarnissamik siunniussimasaa, allannguisoqarsinnaanera eqqarsaatigalugu assortoruminaapoq. Illoqarfiillu ornittakkat siunissami allanngoriarsinnaanerat eqqumaffigineqarmat isumaqatiginarpoq, uani alumiiniuliliorfik Maniitsumi nunamilu aatsitassalerinerit allat aallartikku-maartut eqqaaneqartariaqarput.

Timmisartut aamma mittarfiit eqqartorneqartillugit malunnarpoq misissugassat erseqqissumillu paasisassat aaliangertoqavitsinnagu amigaataasut, timmisartut ilaat suliarineerussimapput tamanalu mittarfinnut pioreersunut naleqqussagassaaajumaarpoq. Taamaattumik siunniunneqartoq tamanna pillugu misissuineq ingerlassasoq tapersersornarpoq. Maluginiartarparput ullumikkut timmisartumik angalaney ilaatigut umiarsuarmik angalanermit akikinnerusalersaq, tamanna piviusaq tapersersuinnarsinnaavarput aamma taamaalilluni angalanermit piffissamik atorluaaneq kingunerimagu.

Umiarsuartigut inunnik nassiussatigullu kiffartuussineq umiarsualiviillu. Inunnik umiarsuartigut angalanerni nunap sumiiffiini assigiinngitsuni pitsaanngitsoqarneranik naqissusiinerit ajunngiluinnarput, pitsanngorsaaniarnerillu misissuinerit aqutugalugit pissusissamisuuginnarlutik. Allakiami kingusissukkut taaneqartoq, aaqqiissutissat ingerlatsinikkut amigartoorfiunngitsumik ingerlasut pilersinneqarsinnaaneratt mattusimaneeqanngitsoq soqutiginaqaaq.

Umiarsuit imarpik ikaarlugu assartuisut Nuummi tikittarfeqarnerat ingerlanneqareersoq ajunngilaq, misissuinerilli nunatta inuinit suliffinngorumaartussanullu ajunnginnerusumik kinguneqarsinnaappata tamanna pitsaassaqaaq. Aatsitassanik nassaartarnerit aammalu misissuinerit pilerruttorput umiarsualiviit eqqarsaatigalugit siunissami ungasinnerusumi sinnerissami allannngortitsisinnaasut.

Aqqusernit illoqarfinniit mittarfeqarfinnut: Malunnarpoq sulii isummerfigineqarsimanngitsut, Sisimiuniit Kangerlussuarmut aamma Qaqortumiit Narsamut Narsarsuarmut, isumaqatiginarpoq taakku pillugit siunniussaqtinnani misissueqqissaarnerit sulii ingerlanniarneqarmata.

Inuiaqatigiit aningaasaqarneranni iluanaarutissat. Qulequtaq pingaaruteqartutut isiginarpoq, annikitsuinnarmilli tikinneqarsimalluni. Siunissami assartuineq annertusissaqisoq, taamalu aningaasatigut inuiaqatigiinnut iluaqutaalerumaartoq takorloortariaqarpoq, sinnattorisariaqarpoq, oliasiornerup aatsitassanillu piiannerup tamanna pilersissagaat. Pineqartumi takorluukkat takuttalerpata iluaqutissaq anguniarlugu naliliiffigineqartuarnissaat pisariaqassaaq, inuiaqatigiit peqataaffigissaat.

Misissueqqissaarnernut tunngasut. Suliassamut tunngatillugu allakkiat assigiinngitsut piffissap ingerlanerani saqqummertarsimasut atorluarniarneqarput, naalakkersuinikkullu anguniakkanut sanniliussinissaq pinngitsoorneqarsinnaanani.

Piffissaq siunissamut eqqartorneqartoq ukiut 50-it sivisuallaatut isiginarpoq. Piffissaliussaq qaninnerusumoortoq piviusorsiorpalaarnerussaaq. Assartuussinermi sullivinnut assartuussissutinullu nutaassanut aningaasaliissutigiumaakkat sanilliunneqartariaqarput, pissutsimmi ukiuni arlaqanngitsuni allannngorsinnaasarmata. Transportkommissionepp naak pineqartoq qanimut pissusaaffiginngikkaluarlugu, misissortariaqarpaa, immikkut ilisimasallit qanoq issangatinnerraa, assartuinnermi teknikkikkut iluarsiissutit sutigut ineriartorneq allannngortissinnaanerraa ukiuni qulikkaani siullerni marlussunni. Uani nalilersussallugu nukissiuutitigut akusut teknikkikkut atuuttut qanoq allannngortissinnaanerraa.

Angalaneq ajortunik misissuinerit ingerlanneqartariaqarput, angalanerit qanoq ittut pisariaqartinnerraa. Ullumikkut inuiaqatigiinni akissaqannginneq pissutigalugu angalaneq ajortut ataatsimoorut annertuujupput, taakkunanilu angalanerit ingerlanneqassappata ingerlanneqartarput angallatinik umiatsiaaqqanik angallatinillu allanik, ilaqutariinni meerartaqartuni angallatigissallugit isumannaasutsimikkut illersoruminaatsunik.

Ataatsimiititaliarsuup inuit ataatsimoortut assigiinngitsut, assartuinerup iluani aaliangiinerit qanoq ingerlanneqartariaqarnerannik isumaqarnerat nalilersoqqissaartariaqarpai. Malunnavissumik Nunap Immikkoortuiniit (kommuuniniit) kissaataavoq, nammineq Immikkoortortaminni assartuinerup iluani pilersaarusiorneq suliarerusukkaat aamma Immikkoortortamiit Immikkoortortamullu ingerlatsinerit, ilanngullugittaaq ineriartorneq sullissinissamullu isumaqatigiissut tassunga tunngas-suteqartut ilanngullugit.

Ataatsimiititaliarsuup ilanngullugu nalilersortariaqarpaa, aningaasaleeriaatsit allat pisortat karsii-nit aningaasaliisarnerit saniatigut pisut, nunap Immikkoortuisa akornanni unammeqatigiinnerit an-nertusisinnaanerai, taamaalilluni assartuinerup aaqqissuussaasup tamarmiusup ineriartortinneqar-neranut periuseq annerpaaffissaminiitinniarlugu.

Ataatsimiititaliarsuup inuiaqatigiinnut assartuinernik ingerlatsisut selskabet pisortanit pigineqar-tut aningaasartuutaasa maannakkut annertussutsimikkut inissisimanagerat misissuiffigisariaqarpaa, Aaqqissuussineq naammassisaqarfiunerusumik kingunilik, tunngaviusumik aningaasatigut siunis-sami kalaallit assartuussisarnerisa aaqqissuussaasup pitsanngoriarneranik kingunilik, piffissami qa-nittumi alloriarnertut siullertut nunami assartuussisarnerup tamarmiusup ineriartorneranut atatillugu misissuiffissallugu pissusissamisoorunarpog.

Assartuussineq pillugu Isumalioqatigiissitaq misissuilluareeruni nutaanik atugassanik saqqummii-nissaminik eqqarsaatersuuteqarpoq, tamanna isumaqatiginanngitsuunngilaq - sulilluarisilu.

Lauritz Kreutzmann
Pilersaarusiortartoq

Greenland Venture A/S
Box 368
3912 Maniitsoq
Grønland